

Fényképek, hangok és videók

Mi az a multimédia?

Nem mindig volt természetes, hogy a számítógépek képesek fényképeket, hangokat és videókat kezelni. A mai számítógépek egyik legfontosabb és legrégebbi őse, az EDVAC, melynek alkotói között a magyar születésű Neumann Jánost is megtaláljuk, 1951-ben kezdett dolgozni. Bő negyven év telt el, mire a XX. század utolsó évtizedében eléggé olcsók és így általánosan elterjedtek lettek a videók lejátszására is alkalmas számítógépek.

Az adatot, információt valamilyen adathordozó, közvetítő közeg segítségével továbbítjuk, ezeket nevezzük idegen eredetű szóval médiumnak. Médium tehát a fénykép, a hang és a videó is. A ma elterjedt laptopok, asztali számítógépek és mobileszközök mindegyike „multimédiás”. Ez a szó mindössze annyit jelent, hogy a gép többféle médiumot is képes kezelni.

Feladat

Nevezzünk meg olyan, tágabb értelemben vett számítógépeket, amelyek nem „multimédiás” gépek!

A fénykép, a hang és a videó egyaránt adat – azaz a számítógép fájlként tárolja mindhármat.

A fényképet tartalmazó fájlok

Az, hogy egy fájl képet, fényképet tartalmaz, számunkra elsősorban a fájl kiterjesztéséből derül ki.

Kérdés, feladat

Mi az a kiterjesztés?

Soroljunk fel olyan kiterjesztéseket, amelyek arra utalnak, hogy a fájlban képet tárolunk!

Nyissunk meg egy fényképet tartalmazó fájlt valamilyen egyszerű szövegszerkesztővel! Azt látjuk, hogy a képfájlunkban nem is kép van! Nos, a helyzet az, hogy a számítógépeink végső soron mindent – képet, szöveget, programot, videót, hangot – számokként tárolnak.

Tudjuk már, hogy a képeink képpontokból állnak. Tudjuk azt is, hogy a monitor, a kijelző vagy a kép felbontása azt mutatja meg, hogy hány képpont van egymás mellett (hány oszlop van), és hány képpont van egymás alatt (hány sor van) a képen.

Kérdés, feladat

Mekkora a monitorod felbontása?

Tölts le egy képet az internetről! Mekkora a kép felbontása?

A számítógép a kijelző színeit három színből, a vörösből, a zöldből és a kékből keveri ki. Minden képpont színét úgy tárolja, hogy elteszi a három összetevő mértékét, ez a szín **RGB-kódja**. Amikor a számítógépünk egy képet megmutat, minden képpontnak ismernie kell az RGB-kódját. Végső soron ezek azok a színekódok, amelyeket egy képfájlban tárolunk.

Kérdés

Hány színkódot kell tárolnia a gépnek egy 1920x1080-as felbontású kép esetében?

Hogy készül a digitális kép?

Ha manapság fényképezésről beszélünk, majdnem biztos, hogy digitális fényképekről beszélünk. Ez az évezredünk első évtizedében alakult így, addig nem volt elterjedt a digitális fényképezőgép – még régebben meg nem is létezett. A képeket olyan filmen rögzítették, amelyet fény hatására átalakuló anyaggal vontak be. A film be volt zárva a fényképezőgép sötétjébe, és csak a gép „elkattintásakor”, azaz exponálásakor kapott fényt egy, az erre az időre kinyíló nyíláson.

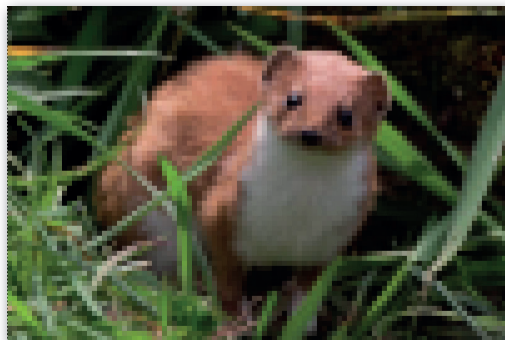

► Fényképek filmen

Az exponálás általában a másodperc tört részéig tart. Ez a kis idő elég ahhoz, hogy a filmet érő fény átalakítsa a fényérzékeny anyagot. A fény egyes színei más-más átalakulást váltanak ki.

Aki fényképet szeretne készíteni, manapság először egy mobiltelefonhoz nyúl, de hasonlóan működnek a digitális fényképezőgépek, a webkamerák, az akciókamerák, sőt valamennyire még a szkennerek is. Itt is van egy fényérzékeny anyag a gépben – egy érzékelő. **Az érzékelő éppúgy pixelekre bontható, mint a képek.**

Képzeld el úgy, mintha egy nagyon apró szemű hálón keresztül néznénk a világot. A fény ezeket a pixeleket éri el, és a pixelek az őket érő fényre úgy reagálnak, hogy másképp vezetik az áramot. Így „tudja meg” a fényképezőgép, hogy melyik pixelt milyen fény éri, és így alakul ki a színeket leíró RGB-színekódok hosszú-hosszú sora, amelyből végül a képfájl lesz. Ha a hálónk nagyon apró szemű, akkor sok számunk lesz – a kép ilyenkor jobb minőségű, de a képet tároló fájl is nagyobb: több helyet foglal az eszközünkön, és lassab-

► A bal oldali kép 500 x 340 képpont, és 57 kB méretű. A jobb oldali csak 100 x 68 képpont, de alig 6 kB.

ban töltődik le az internetről, például egy weboldal megnyitásakor. Ha a háló nem olyan apró szemű, akkor a tárolt kép rosszabb minőségű, és kisebb fájlban is elfér.

A digitális szó annyit tesz: számokkal leírható. Ezúttal a képet írja le a fényképezőgép az egyes képpontok színeivel.

A manapság legelterjedtebb képformátumok (ilyen például a .jpg, a .png és a .gif is) az RGB-kódokat tartalmazó számsort a fájlba írást megelőzően tömörítik, hogy kisebb legyen a képfájl. Így kevesebb helyet foglal a háttértáron, és gyorsabban letöltődik az interneten.

Kérdés, feladat

Készítsünk mobil eszközzel néhány fényképet! Mekkora felbontású képet tudunk vele készíteni?

Hogyan jut át a kész fájl a fényképezőgépről, mobil eszközről a számítógépünkre?

Íme néhány módszer egy fájl – egy bármilyen fájl, legyen az kép, szöveg, videó, zene – átvitelére:

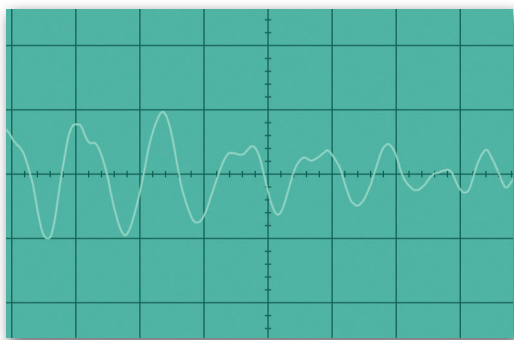
- A fényképezőgépet, mobil eszközt USB-kábellel a számítógéphez csatlakoztatjuk. Ilyenkor az eszközünk háttértára a számítógép operációs rendszerében egy pen-drive-hoz hasonlóan jelenik meg, a fájlkezelővel tudjuk átmásolni a fájlokat.
- Az eszközünkből kivesszük a háttértárként szolgáló memóriakártyát, rajta a fájlokkal, majd egy kártyaolvasóval csatlakoztatjuk a számítógéphez. Ezúttal is a fájlkezelővel tudunk dolgozni. Ha sok képet, hosszú videót kell áthelyeznünk, ez a két módszer a leggyorsabb.
- A mobil eszközök szinte kivétel nélkül, a fényképezőgépek csak ritkábban ismerik a Bluetooth technológiát, amivel rádióhullámokon továbbítódnak a fájlok a laptopunkra vagy másik mobil eszközre. Az átvitel elég lassú, ritkán használjuk.
- Ha az eszközünk képes wifihálózathoz vagy mobilinternethez csatlakozni, akkor a multimédiás tartalmat tároló fájlokat elküldhetjük a közösségi oldalakon vagy e-mailben. Bármilyen fájl továbbíthatunk valamelyik felhőtárhely-szolgáltatóhoz, és innen töltjük majd le a számítógépünkre. Felhőtárhelyekre szokás tölteni a képeket akkor is, ha elfogyott a hely a mobil eszköz háttértárán. Sok mobil eszköz úgy van beállítva, hogy elkészültük után automatikusan mentse a képeket a felhőbe is – biztonsági másolatként, ha tönkremenne a mobil eszközünk.

Feladat

Juttassuk át az elkészített fényképeket a számítógépünkre!

A hangok digitális rögzítése

A számítógépek még nem is léteztek, amikor először nézhette meg az ember, hogy a hanghullámok milyen alakúak – a hullámokat láthatóvá tévő eszközt oscilloszkópnak hívják. Nézzük meg egy alkalmazásban (akár számítógépen, akár mobil eszközön vagy online alkalmazással), hogy milyen hullámként jelenik meg az emberi beszéd és a különféle zajok! Az egy hangon való füttyülés vagy kitartott énekhang esetében látni fogjuk, hogy a mélyebb hangok ritkább, a magasak sűrűbb, a halk hangok alacsonyabb, a hangosak pedig magasabb hullámokat rajzolnak.

► Macskanyávogás hanghulláma az academo.org oszcillátorán

Nos, a hangok digitalizálásakor ezeket a hanghullámokat érzékeli a mikrofon, és alakítja a számítógép hangkártyájában vagy a mobil eszközben lévő érzékelő és még néhány alkatrész számokká. Ha a hanghullámokat leíró számokat egy alkalmazás fájlba írja, akkor kész is a hangfájl. A képekhez hasonlóan a hangokat is tárolhatjuk tömörítetlenül (általában .wav kiterjesztésű fájlokban) és tömörítve (ilyenek a .flac, az .ogg és az .mp3 kiterjesztésű fájlok).

A digitális videófelvételek

A videófelvételeinket tartalmazó fájlokban a videófelvétel megjelenhet egymást követő képek sorozataként. Manapság egy videófelvétel levetítésekor 50-60 képet nézünk meg másodpercenként.

Kérdés, feladat

Hány állókép tesz ki egy ötperces videóklipet? Hány kép egy egész estés, azaz körülbelül 100 perces film?

Ha az ilyen rengeteg képet teljes egészükben tároljuk, akkor a videófájlok nagyon nagyok lesznek.

Mi az a két ok, ami miatt nem szeretjük, ha nagyon nagyok a fájljaink?

A gyakorlatban csak minden 20–25. képet tárolunk teljes egészében. Ezeket a képeket kulcsképkockának nevezik. A közöttük lévők képkockákon csak azt rögzítjük, ami az előzőhöz képest változott. Ha azt vesszük fel, hogy a padtársunk mozdulatlan fejjel pislog, akkor a közbülső képeken csak a szeme látszik. A videólejátszó programokkal mégsem tudunk soha ilyen képre tekerni. Azért nem, mert a lejátszóprogram mindig megkeresi az előző kulcsképkockát, majd ezt módosítja a közbülső képeken tárolt változásokkal, és így mutatja meg nekünk.

A képen kívül a videófájlokban tárolhatunk még hangokat és feliratokat. A videóhoz tartozó hangszávból lehet több is a fájlban belül. Így oldják meg azt, hogy egy filmet tartalmazó videófájlban a film eredeti nyelvén túl például a magyar szinkronváltozat is megtalálható legyen. Lejátszáskor mi választjuk ki, hogy melyik hangszávet szeretnénk hallani. Hasonló a helyzet a feliratokkal is, hiszen ebből is lehet több egy videófájlban.

A videófájlokat is tárolhatjuk tömörítetlen vagy tömörített formában, de a gyakorlatban szinte csak az utóbbival találkozunk.

Feladat

Nyiss meg egy videófelvevő alkalmazást a számítógépeden, mobil eszközödön, és készíts vele felvételt! Milyen kiterjesztéssel menti a felvételt az alkalmazás?

Akvárium és halak, azaz kijelölések és színek

Ötödikes korunkban, ha csak egy egészen picit is, de már használtunk komolyabb rajzoló-fényképszerkesztő programot, például GIMP-et vagy Adobe Photoshopot. A mostani és a következő két leckében ilyen alkalmazzással tanulunk meg ügyesebben rajzolni.

A rasztergrafikus ábrák készítésére, illetve fényképek szerkesztésére használt rajzolóprogramokban több olyan eszközünk van, amivel a kép egy részét jelölhetjük ki. A legelterjedtebbek a következők:

- téglalap és ellipszis alakú kijelölést lehetővé tevő eszköz – ezekkel jelölünk ki négyzet és kör alakú alakzatot is;
- az egyforma vagy közel egyforma színű részeket kijelölő „varázspálca” eszköz és
- a szabadkézi kijelölő, a „lasszó” (az ábrákon a GIMP ikonjai szerepelnek).

Feladat

Keressük meg ezeket az eszközöket a programunkban! Egy üres rajzon jelöljünk ki egy téglalap alakú részt, és töltsük ki zöld színnel! Rajzoljunk így mellé egy piros kört is!

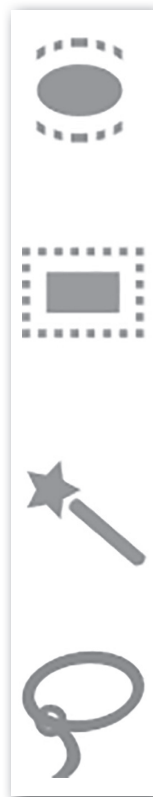
Ha bonyolultabb alakot rajzolnánk, a lasszóra van szükségünk. Tudunk vele kattintgatva is haladni, ilyenkor az egyes kattintásoknál létrejövő csomópontokat a programunk egyenes vonallal köti össze. Jelölhetünk ki vele úgy is részletet, hogy az egeret folyamatosan nyomva tartjuk. Ha a kijelölés végén a kezdőpontra kattintunk, a kijelölés zárul, és így már ki tudjuk tölteni színnel ezt az alakzatot is.

Az akvárium

Az akváriumunk rajzához úgy kezdünk hozzá, hogy kérünk egy új képet. Ha a méretét 1920 × 1080-ra állítjuk, akkor pont kitölti a manapság legelterjedtebb monitorok képernyőjét.

A rajz elkészítésének lépései:

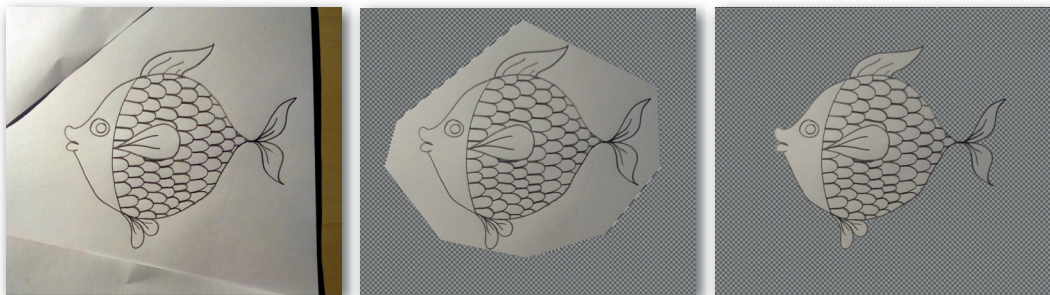
1. Töltsük ki kézzel a hátteret!
2. A lasszóval rajzoljuk meg az akvárium alján található foltot, amiből a növények nőnek ki! Érdekes lehet a képet kisebbre véve a képen kívül kezdeni, megrajzolni a folt felső részét, majd a képen kívül visszazamenni a kijelölés elejére. Töltsük ki a foltot színnel!
3. Lasszóval rajzoljunk két, eltérő formájú növényt a kép két oldalára, helyet hagyva a halaknak! Ha elsőre nem vagyunk elégedettek, próbálkozzunk bátran többször. Ha úgy találjuk, hogy a növényünk széle túl éles, a lasszónál állítsunk be „lágy széleket”. A két növényt más-más zölddel töltsük ki!
4. Ha elkészültünk, mentjük a rajunkat! Milyen kiterjesztést kap a fájl?

A hal

A rajzot sima lapon készítjük el grafitceruzával. Figyelünk arra, hogy a vonalak mindig záruljanak, így fogjuk tudni könnyen színezni a rajzunkat. Ha kész a rajzunk, készítsünk róla fotót, vagy szkenneljük be. A képet eljuttatjuk a számítógépünkre. (Használhatjuk a könyv webhelyéről letölthető hal_es_sarkany.jpg képet is.)

Tüntessünk el mindent a halunk mellől!

1. Adjunk alfa-csatornát a képhez! Így lehetőségünk nyílik átlátszó képrészletek használatára.
2. Lasszóval jelöljük körbe a halat, csak úgy nagyjából!
3. Fordítsuk meg a kijelölést, hogy a halon kívül minden más ki legyen jelölve! Töröljük ki az így kijelölt részt!
4. Varázspálcával jelöljük ki a papír hal körüli részét, és töröljük azt is! Ha nem jelölődik ki teljesen a hal körüli papír, akkor módosítsuk a varázspálca küszöbértékét, de végezhetjük a kijelölést több részletben is.

Színezzük ki a halat!

- A varázspálcával kijelölhetünk egyes pikkelyeket, és azokat kitölthetjük különféle színekkel. Ilyen látszik a halunk felső és alsó részén, és így töltöttük ki az uszonyait, illetve a szemét is.
- Ha egyszerre több pikkelyt is kijelölünk – akár egymástól távol is –, akkor használhatjuk a teljes kijelölés kitöltésére szolgáló eszközöket.

Ha kísérletező kedvünkben vagyunk, megismerkedhetünk a színátmenet létrehozására szolgáló eszközzel. A színátmenet használata során meg kell adnunk a kiindulási színt és a befejező színt. A kiindulási szín a rajzolóprogramban jó eséllyel az előtérszín megadásával, a befejező szín pedig a háttérszín megadásával történik.

A legegyszerűbb esetben a színátmenet egy vonallal adható meg. A vonal egyik végén a kezdőszín van, a másik végén a befejező, és a vonal mentén haladva alakul át az egyik szín a másikba. Egy színátmenet több kijelölésen keresztül is folytatódhat. A jobbra lévő hal középső pikkelyeit egyszerre jelöltük ki, majd a színátmenet vonalát a bal felső résztől a jobb alsóig húztuk ki.

Megadhatunk más formájú színátmeneteket is. Kísérletezzünk a rajzoló-programunkkal! A könyvben lévő hal fejét spirális színátmenettel színeztük ki.

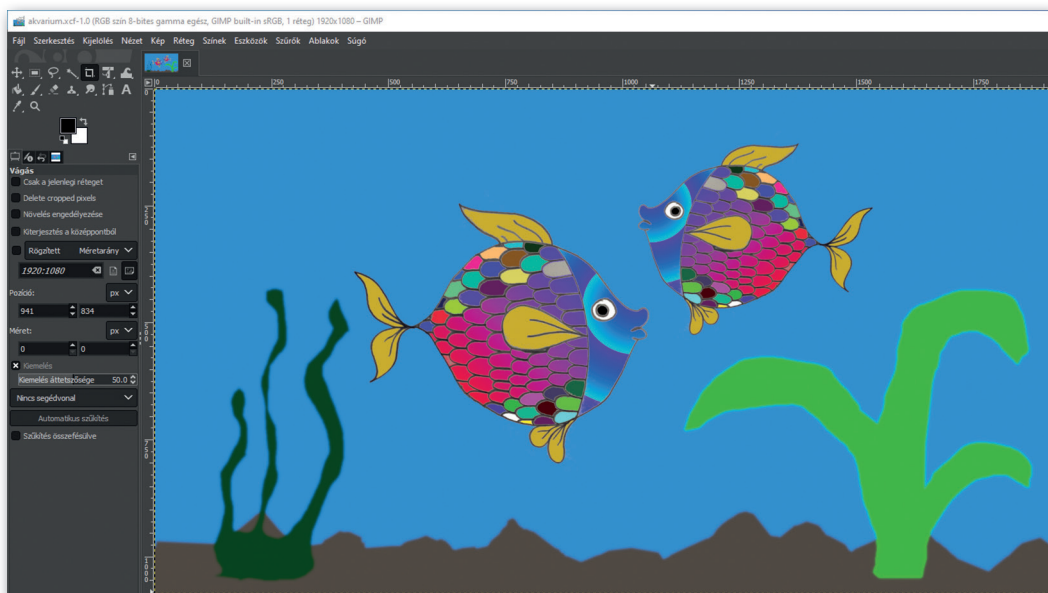
A halunk az akváriumba kerül – színre lépnek a rétegek

Amikor megvagyunk a színezéssel, kijelöljük a hal körül lévő üres területet, majd megfordítjuk a kijelölést. A halat másoljuk, majd az akvárium rajzán beillesztjük.

Ha a beillesztéskor a halat ugyanarra a rétegre helyezzük el, ahol az akvárium is van, akkor többé nem tudjuk külön kezelni az akvárium többi részétől. Lényegesen jobb ötlet a halat **új rétegre** beilleszteni.

Hogy mik azok a rétegek? Képzeld el, hogy nem számítógépen dolgoztunk eddig, hanem egyszerű papírlapon. Van egy rajzunk az akváriummal, meg egy másik, csak a kiszínezett halal. A kiszínezett halat ollóval körbevágtuk, és most tartunk ott, hogy az akváriumra helyezzük, de továbbra is tudjuk mozgatni azért, mert a hal papírja egy külön réteg az akvárium papírja előtt. Ha új rétegre helyezzük a halat a rajzolóprogramunkban, az pontosan ilyen eredménnyel jár.

A számítógépes rétegek a valóságosaknál többet is nyújtanak – például átméretezhetjük őket. Ha túl nagy a halunk, avagy túl kicsi, csak annyi a dolgunk, hogy a halas réteg méretét megváltoztatjuk. Tudunk egyes rétegeket forgatni és tükrözni is – így egy halból hamar csinálhatunk többet.

► A kész akvárium a GIMP alkalmazásban

A kész kép exportálása

Az a fájl, amibe eddig mentettük a képünket, csak a rajzolóprogramok számára érthető, csak azokkal nyitható meg. Amíg nincs kész a képünk, ilyen fájlban tároljuk, mert ez a formátum tudja például külön tárolni a rétegeket is. Ha kész a képünk, és be akarjuk állítani háttérnek, vagy csak megosztani valakivel közösségi oldalon vagy e-mailben, exportálnunk kell valamilyen ismert képformátumba, ismert kiterjesztéssel.

Kérdés

Milyen formátumok (kiterjesztések) közül válogathatunk?

Földgolyó – rétegek méretezése és szövegek elhelyezése

Az előző rajzunkon megismertük a rétegeket – ebben a leckében Földünk metszeti rajzát készítjük el, és a rajzkészítés során sok réteget fogunk használni. A rajzunk tudományos igényű illusztráció, azaz ezúttal nem szemmérték után dolgozunk.

A rajz megtervezése

Rajzunkon a Föld gömbhéjas szerkezetének különböző rétegeit egymásra helyezett körlappal alakítjuk ki. Minden körlap külön rétegre kerül. A körlapok sugara arányos a megfelelő réteg valóságos méretével.

Réteg neve (befelé haladunk)	A réteg külsőjének a Föld középpontjától mért távolsága a valóságban, km-ben kifejezve	A megfelelő körlap átmérője a rajzunkon képpontban kifejezve
földkéreg	6371	640
földköpeny	5700	570
külső mag	3500	350
belső mag	1200	120

Látjuk tehát, hogy összesen öt rétegünk lesz, mindegyiken egy-egy körlappal.

Kérdés

Melyik körlap kerül alulra, melyik felülre?

Tudjuk már, hogy a számítógép a színeket színkóddal adja meg. Ha pontosan meg akarjuk mondani, hogy milyen színű valami, akkor mi, emberek is színkódokat használunk. A színkódok sokféleképp megadhatók, mi itt egy olyan formát választottunk, amelyben egymás mellé írjuk a vörös, a zöld és a kék színösszetevő értékét, mégpedig tizenhatos számrendszerben – ezért látunk betűket is a számok között. Ez a módszer nagyon elterjedt a számítógépek világában. (Ne ijedjünk meg, nem fogunk tizenhatos számrendszerben számolni, csak így adjuk meg a színeket.)

Réteg neve	Ezzel a színnel fogjuk rajzolni
földkéreg	000000 kódú szín, fekete
földköpeny	színátmenet, a szín a 79180d kódú szín és a b52b11 között változik
külső mag	f0a400 kódú szín
belső mag	ffffff kódú szín, fehér

Kérdés

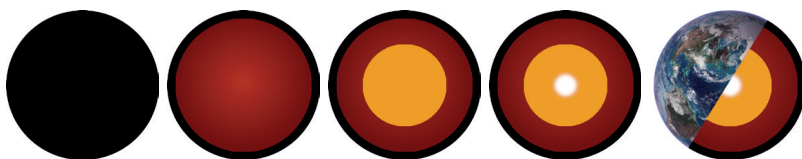
Amikor előtérszínt és háttérszínt adunk meg, hova kell beírni ezeket a kódokat az általunk használt rajzolóprogramban?

Hozzunk létre új képet! Ha a lassan megszokottá váló 1920 × 1080-as méretet választjuk, biztosan kényelmesen elférünk majd, de más méretet is megadhatunk. A háttérre általá-

ban nem jó ötlet rajzolni, úgyhogy az első dolgunk új réteget kérni! A réteg legyen átlátszó! A háttérről váltsunk át erre a rétegre! Általában jó ötlet elnevezni a rétegeket, különösen akkor, ha sokat használunk – ez a réteg kaphatja például a földkéreg nevet.

Itt az idő először menteni a képünket. Szokjuk meg, hogy gyakran mentünk!

Készítünk egy kör alakú kijelölést. Méretének beállításakor talán meglepődünk, hogy átmérő vagy sugár helyett szélességet és magasságot emleget a rajzkészítő alkalmazás – valójában a kör alakot magába foglaló négyzet méretét adjuk meg. A kijelölés magassága és szélessége egyaránt a fenti táblázatban szereplő 640 képpontos érték. A kijelölést helyezük el úgy, hogy maradjon hely a feliratoknak is! Ha elhelyeztük, töltsük ki feketével. Kész a földkéreg.

Még ne szüntessük meg a kijelölést, hanem szabaduljunk meg a réteg azon részeitől, ahol nincs semmi! Fogunk találni az alkalmazásban olyan lehetőséget, hogy a réteget a kijelölés méretére vágjuk.

Kettőzzük meg a réteget! Az új réteg neve legyen földköpeny. Váltsunk át erre a rétegre! Rétegünk – eltérően a teljes rajztól – mostanra csak 640×640 képpont méretű, és a kör lap rajta egyik szélétől a másikig ér. Ha a réteget átméretezzük, a kör mérete is megváltozik, és mi pont ezt szeretnénk. Legyen az új réteg új mérete 570×570 képpont! A kijelölés a régi maradt, úgyhogy szüntessük meg, és varázspálcával jelöljük ki a kört! Ha zavar az alatta lévő nagyobb kör, akkor kapcsoljuk ki a láthatóságát! Töltsük ki a kijelölést a megfelelő színnel! Itt a színbeállításához az előző leckében megismert színátmenet-eszköz fog jól jönni. Előtér-, illetve háttérszínnek állítsuk be a fent megadott színeket, és válasszunk sugaras átmenetet! Ha kell, fordítsuk meg az átmenet irányát! Ha valamit elrontunk, jól fog jönni a visszavonás (CTRL + Z billentyűkombináció).

A külső mag megrajzolása mostanra rutinosan megy. A belső magnál – ha időnk engedi – picit eljátszhatunk azzal, hogy a kijelölést valamennyivel kisebbre vesszük, és lágy élet kérünk neki. Ha ügyesek vagyunk, picit egymásba moshatjuk így a két mag határát.

Ha van rá időnk, a feliratok elkészítését megelőzően helyezzük Földünket az űrbe! Töltsünk le egy megfelelően nagy méretű képet az űrről, és nyissuk meg új réteggént! A rétegek sorrendjében tegyük legalulra, közvetlen a háttér elé.

A feliratok

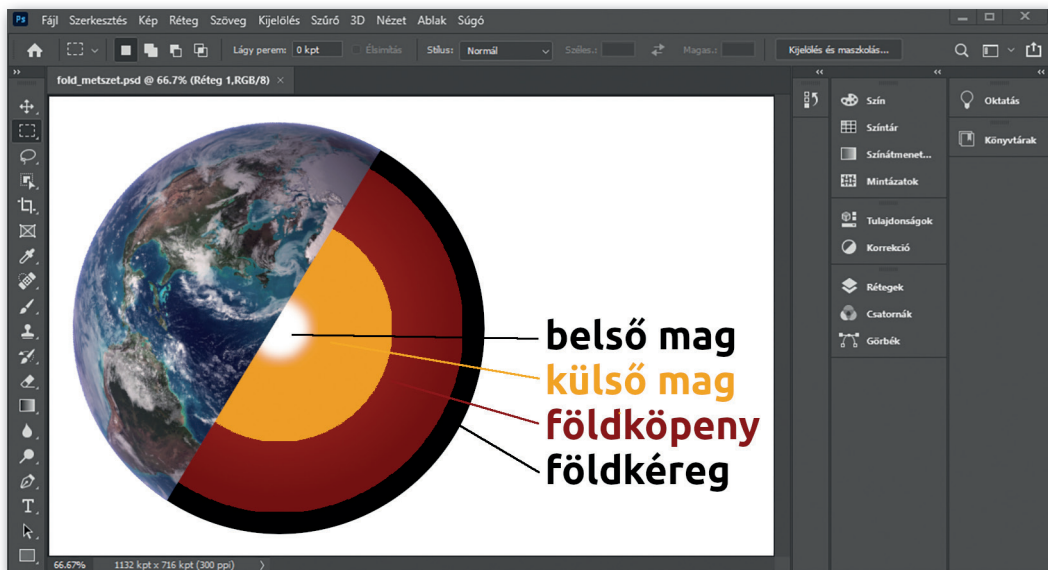
A feliratok létrehozására külön eszköz szolgál. Keressünk valamilyen szimpatikus betűtípust, érdekesebb a vastagabbak közül válogatnunk. A felirat új rétegre kerül. Az egyes sorok színét állítsuk a megfelelő rétegnél használtira! (Ha Földünk az űrbe került, akkor válasszuk meg alkalmasan a színeket!) Ha megkeressük a színpipetta (szemcseppentő alakú ikonnal szokás jelölni) eszközt, akkor nem kell újra megadnunk a kódokat, hanem egyszerűen rákattintunk a rajz megfelelő részére, és a kód beállítódik.

A vonalak ismét külön rétegre kerülnek. Figyeljünk a vonalak színének beállítására!

A fél Föld

Töltsünk le az internetről Földet ábrázoló, az úrból készült fotót! Igyekezzünk olyan képet találni, ahol a háttér átlátszó vagy egyszínű! Jegyezzük fel, hogy a képet melyik honlapról töltöttük le – akár egy önálló rétegre, aminek a láthatóságát kikapcsoljuk. Így, ha úgy adódna, hogy a képünket valamilyen kiadványban felhasználjuk (ha szükséges, akkor az engedélyek beszerzésével), etikusán eljárva meg tudjuk adni, hogy a felhasznált, nem saját készítésű rész honnan származik.

► A kész metszet az Adobe Photoshop alkalmazásban

Ha van a letöltött képen háttér, távolítsuk el (szükség lehet alfa-csatorna hozzáadására), és jelöljük ki téglalappal a Föld felét! Illesszük be új rétegre a képünkön, majd méretezéssel hozzuk fedésbe a rajzunk bal oldalával! Forgassuk el a mintának megfelelően!

Ha elkészültünk a nagy művel, exportáljuk a fájlt egy általánosan elterjedt képformátumba!

Szűkebb hazánk látnivalói – tablókészítés

Ebben a leckében keresünk magunknak egy térképet lakóhelyünk környékének valamilyen jellemző területéről, és elhelyezzük azt egy rajzon. Esztétikus feliratot készítünk hozzá, majd körülötte fényképeket helyezünk el – így mutatjuk be, hogy mi mindent érdemes megnéznie az arra járóknak.

Anyaggyűjtés és tervezés

Szükségünk van egy jellemző, felismerhető foltra. Itt a könyvben a tó térképét használjuk, de ez a folt lehet egy várostérkép, ha városunkat mutatjuk be, egy épület sziluettje, ha egy emlékművet vagy akár az iskolánkat mutatjuk be, de bármilyen egyéb jellemző folt is. Alényeg, hogy a néző legkésőbb a felirat elolvasását követően rádöbbenjen, hogy mit lát.

Szükségünk van továbbá fényképekre. A legjobb, ha saját magunk készítjük el őket. A képek elkészítésekor, összeválogatásakor figyeljünk arra, hogy mekkora lesz a teljes mű – elképzelve, hogy a képek elég kicsik lesznek. Felismerhető lesz ekkor is, amit ábrázolnak?

Elképzelve, hogy érdemes papíron megterveznünk a rajzot. A folthoz képest hova kerül a felirat? Mellé? Bele? Melyik képet hova tesszük? Egyáltalán: milyen alakúra vágjuk a képeket? A kör majdnem mindig jó választás, de hátha van jobb ötletünk! Jó ötlet a képeket a foltnak nagyjából arra a részére helyezni, ahol a valóságban az a hely van.

Figyelnünk kell arra is, hogy a rajz egyes elemei körül legyen elég hely – ne legyenek túl közel egymáshoz, „kapjanak levegőt”. Nem tehetjük a rajz elemeit a szélekhez sem túl közel. A minta alsó és legfelső képe talán máris túlzottan szélre került.

Szeretnénk-e kiírni, hogy mit látunk a képen? Ha igen, érdemes ugyanazt a betűtípust használni, mint a fő feliratnál – kivéve, ha az túl díszes. A fenti mintánál ki lehetett volna írni, hogy melyik kép melyik településen készült és mit ábrázol, de túl zsúfolt lett volna az eredmény. Inkább lemondtunk erről – néha a kevesebb a több.

(A fenti kép elkészítéséhez szükséges „alapanyagokat” tartalmazó fájlok a könyv webhelyéről letölthetők.)

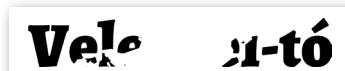
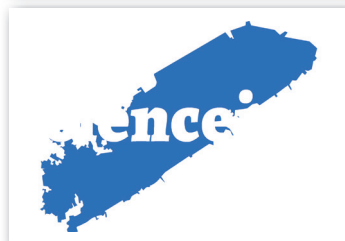
A folt és a felirat

Ha nem találunk megfelelő foltot, akkor el kell készítenünk magunknak. Nyissunk meg rétegeként egy fényképet, majd egy új rétegen készítsük el a térkép, épület stb. körvonalának kijelölését – valószínűleg a lasszó eszközt érdemes használnunk. Töltsük ki a megfelelő színnel!

A felirat készítéséhez valamilyen nem teljesen szokványos, de vastag, jól látható betűtípust használjunk. A felirat rétegét egerünkkel mozgatva keressük meg a felirat legjobb helyét! Keressünk jó színt a foltnak és a feliratnak! Nem biztos, hogy nagyon különleges megoldásra van szükségünk – a Velencei-tó felirat első közelítésben még egyszerűbb volt, és így is szép.

Ha van kedvünk elkészíteni a felirat végső változatát, akkor kövessük ezeket a lépéseket:

1. Rendelkezésünkre áll a tó és a felirat, két külön rétegen. Mindkét réteget kettőzzük meg, majd rejtünk el egy feliratos réteget és egy tavat ábrázoló réteget!
2. Jelöljük ki a látható tavat, majd a kijelölést állítsuk kivonó kijelölésre! Lépünk át a látható feliratos rétegre, és jelöljük ki a feliratot! Tegyük láthatatlanná ezt a feliratos réteget is!
3. Lépünk vissza a tavat ábrázoló rétegek közül a láthatóra! Fordítsuk meg a kijelölést, és nyomjuk le a DELETE billentyűt! A tó kész, ezt a réteget rejtjük el, és ehhez már ne nyúljunk egy darabig! Mentsük a fájlt!
4. Tegyük láthatóvá az egyik feliratot és az eddig nem használt tavat! Szüntessünk meg minden kijelölést! A kijelölőeszközt állítsuk alaphelyzetbe (azaz ne kivonó kijelölés legyen)!
5. Ezúttal elsőnek a feliratot jelöljük ki. Állítsuk ismét kivonó kijelölésre a kijelölőeszközt, és lépünk át a (teljes) tó rétegére!
6. Jelöljük ki a tavat! Lépünk vissza a szöveg rétegére, és fordítsuk meg a kijelölést! Nyomjuk le a DELETE billentyűt! Tegyük láthatatlanná a tavat! Elkészültünk a felirattal is.
7. Ha most visszakapcsoljuk a „lyukas” tavat ábrázoló réteget, látjuk, hogy a felirat majdnem kész. Egy kis színezés van hátra mindössze.

A fényképek elhelyezése

Annyi dolgunk maradt, hogy a fényképeket tartalmazó fájlokat egyesével megnyitogassuk, kijelöljük a készülő rajzon látni kívánt részt, és másoljuk a készülő rajzunkra. Minden átmásolt képet új rétegre helyezünk el! Az így elkészült rétegeket méretezzük át, és egérrel húzzuk a végső helyükre! Amikor egy-egy kép a helyére került, mindig mentsük a munkánkat!

Ha feliratokat is teszünk a képre, akkor most készítsük el, és helyezzük el azokat!

Ha mindennel elkészültünk, mentsük el művünket, és exportáljuk – ahogy azt már megszoktuk.